

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2018-11-14 Nr. 4D-2018/2-1066
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius 2018-08-17 gavo X (toliau vadinama – Pareiškėja) skundą dėl Kauno miesto savivaldybės administracijos (toliau citatose ir tekste vadinama – Savivaldybė) pareigūnų veiksmų (neveikimo), 2018 metais nagrinėjant jos [...] gatvės (toliau citatose ir tekste vadinama – Gatvė) gyventojos] prašymus, skundus, susijusius su gatvių priežiūros, saugaus eismo organizavimo klausimais.

2. Pareiškėja skunde ir papildomuose elektroniniu būdu pateiktuose laiškuose nurodo:

2.1. 2018-07-19 pateikė prašymą Savivaldybei (toliau citatose ir tekste vadinama – Prašymas), tačiau atsakymą, jos nuomone, gavo pavėluotai (2018-08-21);

2.2. be to, jos netenkina Savivaldybės atsakymo – 2018-08-17 rašto Nr. 39-2-234 (toliau citatose ir tekste vadinama – Atsakymas) – turinys, nes „neatsakyta į beveik visus Prašyme išvardintus klausimus“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta): „2) Ar yra teisinga „stovėti draudžiama“ sudėti tik ties trijų namų patvoriu, t. y. namų, kurių savininkai greičiausiai užgrobę dalį valstybinės žemės? Ar tai nėra privačių interesų atstovavimas? 4) Kas atsakys už padarytą žalą ir atstatys kelkraštį bei sutvarkys dangą? 6) Kodėl A nelegaliai susodintos tujos ir pušys valstybinėje žemėje vis dar stovi [...]? Kada planuojama jas pašalinti?“; „Kiek teko kalbėtis su kaimynais, tokį pat atsakymą į savo skundą iš Savivaldybės jie gavo birželio mėnesį. Tai reiškia, kad Savivaldybės darbuotojai net nesivargina rašyti atsakymų į skirtingus skundus [...]“ (dėl to Pareiškėja 2018-08-21 pateikė naują skundą Savivaldybei; toliau citatose ir tekste vadinama – Prašymas-2).

3. Pareiškėja prašo Seimo kontrolierių padėti apginti bendruomenės pagrindinį interesą, t. y., „jog Gatvės [...] namo [toliau citatose ir tekste vadinama – Namas] gyventojai pagaliau nusikeltų / nukirstų nelegaliai susodintas tujas, atlaisvintų valstybei priklausantį sklypą ir to pasėkoje būtų galima saugiai parkuoti automobilius. Šiuo metu to padaryti neįmanoma, nes Savivaldybė labai akivaizdžiai atstovauja tik Namo gyventojų interesus ir vilkina laiką dėl įtartinų priežasčių“; „padėti sukontroliuoti Savivaldybės darbuotojų nesugebėjimą laiku ir tinkamai atsakyti į gyventojų skundus [...]“.

TYRIMAS IR IŠVADOS

4. Iš kartu su Pareiškėjos skundu Seimo kontrolieriui pateiktų dokumentų nustatyta:

4.1. Prašyme pažymėta:

4.1.1. 2018-07-16 „buvo sudėti ženklai „stovėti draudžiama“, [...] gatvės gyventojai (toliau citatose ir tekste vadinama – Gyventojai) ne kartą Savivaldybei išsakė nuomonę dėl „sugadinto kelkraščio“ ir būtinybės „atkurti normalų kelkraštį su galimybe statyti automobilius“, tačiau „dviejų

gyventojų susitikimų su Savivaldybės atstovais bei trijų rašytinių skundų, į kuriuos atsakymų taip ir negauta, neužteko, jog būtų priimtas palankus sprendimas Gatvės bendruomenei, o ne privatiems Namų gyventojų interesams, kurie ne tik užgrobę dalį valstybinės žemės, bet ir savavališkai doko kelkraštį“;

4.1.2. „Ant žalios vejų [...] automobiliai niekada nebuvo statomi, buvo statomi kelkraštyje, kur dabar A sudėjęs bortelius [...]. Žalia veja ant valstybinės žemės taip pat užsieta visai neseniai, taip pat savavališkai A, kuri siekė, kad dėl neaiškių priežasčių niekas ten nestatytų automobilių [...]. Prie asfalto dangos iškastas griovys ir kitoje pusėje uždėtas bortelis. Jokio drenažo ir lietaus kanalizacijos Gatvėje nėra, todėl lietaus metu vanduo kaupiasi griovyje ir šitaip yra plaunamas asfalto dangos pagrindas ir asfaltas jau pradeda trupėti. Kas atsakys už padarytą žalą ir sutvarkys dangą?“

4.1.3. „Norėtume sužinoti, kodėl apskritai visame miegamajame rajone nei vienoje gatvelėje nėra nei vieno „stovėti draudžiama“ ženklų, o tik ties trijų namų kraštu. [...]. Nelabai suprantame, kam gali trukdyti [...] kelkraštyje, prie valstybinės žemės, priparkuoti automobiliai.“

„[...] manome, jog teisingiausia būtų sudėti greičio ribojimo ženklus ar „gyvenamoji zona“, nes šiuo metu, dėl „stovėti draudžiama“ ženklų atlaisvėjus kelkraščiui, neatsakingi vairuotojai laksto nežmoniškais greičiais, ko pasekoje kyla didesnis pavojus gyventojams, ypačingai rajone žaidžiantiems vaikams“;

4.1.4. „A dar gegužės mėn. buvo skirtas įpareigojimas nukirsti / persikelti tujų gyvatvorę, nes gyventoja yra užgrobusi dalį valstybinės žemės. Tačiau tujų gyvatvorė toliau stovi [...]“;

4.1.5. „Norime paminėti ir tai, jog girdėjome kalbas, kad [...] A dukra [...] B dirba „UAB „C“ [...], tikėtina, jog bendradarbiauja su pačia Savivaldybe ar netgi A. Pakalniškiu, todėl įtariame, jog čia veikia ir korupciniai ryšiai“;

4.1.6. „Pageidaujame, kad raštu atsakytumėte į šiuos klausimus: 1) Kokiu pagrindu remiantis Gatvės atkarpoje, miegamajame rajone, praktiškai kiemuose, sudėti „stovėti draudžiama“ ženklai? 2) Ar yra teisinga „stovėti draudžiama“ sudėti tik ties trijų namų patvoriu, t. y. namų, kurių savininkai greičiausiai užgrobę dalį valstybinės žemės? Ar tai nėra privačių interesų atstovavimas? 3) Kam konkrečiai trukdo kelkraštyje, prie valstybinės žemės, priparkuoti automobiliai? 4) Kas atsakys už padarytą žalą ir atstatys kelkraštį bei sutvarkys dangą? 5) Kada sulauksime atsakymų į visus tris rašytus Gatvės gyventojų skundus? 6) Kodėl A nelegaliai susodintos tujos ir pušys valstybinėje žemėje vis dar stovi [...]? Kada planuojama jas pašalinti?“

4.2. Atsakyme (išsiųstas Pareiškėjos elektroninio pašto adresu, tačiau adresuotas kitiems asmenims) nurodyta:

4.2.1. „Informuojame, kad klausimas dėl situacijos Gatvėje buvo nagrinėtas 2018-06-26 Savivaldybės Eismo saugumo komisijos [toliau citatose ir tekste vadinama – Komisija] posėdyje. Posėdyje buvo nutarta: (1) Rekomenduoti administracijos direktoriui įpareigoti Transporto ir eismo organizavimo skyrių įrengti kelio ženklus Nr. 333 „Stovėti draudžiama“ vienoje Gatvės pusėje, kol nebus įrengta tinkama infrastruktūra automobilių parkavimui. (2) Rekomenduoti administracijos direktoriui nepritarti Gatvės ribų keitimui, kol nėra parengtas Gatvės rekonstravimo techninis projektas. (3) Rekomenduoti administracijos direktoriui įpareigoti seniūniją kreiptis į pastatų savininkus, kad būtų pašalinti vartai, atsidarantys į važiuojamąją dalį“;

4.2.2. „Taip pat informuojame, kad Gatvės veja, kelkraštis negalėjo būti sutvarkyti dėl statomų automobilių. Įgyvendinus Komisijos (1) rekomendaciją bus kreiptasi į darbus vykdžiusius asmenis dėl Gatvės elementų sutvarkymo“;

4.2.3. „pažymime, kad kelio ženklai Nr. 333 „Stovėti draudžiama“, vadovaujantis Komisijos sprendimu (1), įrengti 2018-07-17 Gatvės atkarpoje nuo pastato Nr. 100 iki pastato Nr. 36. Minėtoje atkarpoje Gatvės plotis yra nuo 4,65 m iki 8,35 m. Abiejose Gatvės pusėse parkuojami automobiliai blogina matomumą ir eismo saugumą, apsunkina transporto priemonių prasilenkimą ir specialaus transporto pravažiavimą. Šiuo metu apribojus transporto priemonių parkavimą bus vykdomas gatvių elementų sutvarkymas“;

4.2.4. „Jūsų Prašyme minimos pušys išskeltos.“

4.3. Prašyme-2 pažymėta:

4.3.1. „[...] reaguodama į šį pavėluotą ir neišsamų Atsakymą į Prašymą, Gatvės gyventojų vardu pateikiu naują skundą Savivaldybei. Prie Prašymo-2 prisegu nuotraukas, darytas šiandien, 2018-08-21. [...]. Tikiuosi, kad tai šįkart padės Jums atsakyti į Prašymą-2 laiku ir išsamiai papunkčiui į kiekvieną klausimą, ko nepadarėte praeitą kartą. [...]“;

4.3.2. „Kaip matote, tujų gyvatvorė vis dar stovi, nors, NŽT [Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos] nurodymu, ji turėjo būti nukelta arba nukirsta dar gegužės mėn., bei atlaisvinama Gatvės gyventojų užgrobtą valstybinę žemę, esanti jų namo pusėje. [...]. Atstumas nuo kelkraščio iki tujų gyvatvorės yra 2,3 m [...], ko jau dabar pakanka ne tik lygiagrečiam, įstrižam, bet ir statmenam automobilių parkavimui. Jeigu, kaip ir buvo jiems nurodyta, Namų gyventojai nusikeltų nelegaliai valstybinėje žemėje susodintas tujas bei atlaisvintų valstybinės žemės plotą, nebūtų jokių trikdžių eismui, automobiliai būtų laisvai parkuojami – puikus pavyzdys 7-oje nuotraukoje. Čia, prie Gatvės [...] namo, statmenai suparkuoti automobiliai niekam netrukdo, o ir namo bei aplinkinių namų gyventojai skundų neturi“;

4.3.3. „O dabar, ties Namu tarp asfalto dangos krašto ir tujų esančiame kelkraštyje, sudėti betoniniai borteliai, kurių paskirtis nėra aiški. Galbūt Jūs galėtumėte atsakyti, kokia yra šių bortelių paskirtis? Ypač kai šalia esantis griovys lietaus metu kaupia vandenį ir plauna asfalto dangos pagrindą, kadangi lietaus surinkimo kanalizacijos šiame rajone nėra. [...] daugumos gyventojų nuomone, būtų daug paprasčiau atstatyti bortelių sudarytą kelkraštį, užtikrinti Namų gyventojus iškelti / nukirsti tujas ir atlaisvinti užgrobtą valstybinės žemės plotą [...] ir palikti galimybę gyventojams saugiai parkuoti automobilius, o norint apriboti eismą, sudėti greičio ribojimo ar „gyvenamoji zona“ ženklus [...]“;

4.3.4. „Taip pat norime, kad atkreiptumėte dėmesį ir į Gatvės [...] namo kelkraštį [...]. Ar prieš uždėdami „stovėti draudžiama“ ženklus ties šiuo namu tikrinote, ar valstybei priklausančiame kelkraštyje užsėta veja ir susodinti medžiai yra legalūs ar savavališka veikla? Taip pat ar patikrinote, ar šio namo savininkas taip pat, kaip ir Namų gyventojai, nėra užsigrobes valstybinės žemės?“

4.3.5. „Taip pat prie [...] [namo] kelkraštis yra akivaizdžiai mažesnis nei prie kitų namų, užsėta veja bei padarytas įvažiavimas į pastogę automobiliui. Ar prieš sudėdami ženklus „stovėti draudžiama“ patikrinote, ar [...] [namo] gyventojai nėra užsigrobes valstybinės žemės, ar valstybiniame kelkraštyje užsėta veja yra legaliai ir ar įvažiavimas per tą patį kelkraštį ir veją į pastogę yra leistinas?“

„Šie įtarimai dėl [...] namų gyventojų valstybinės žemės užgrobimo ir valstybei priklausančio kelkraščio nelegalaus apželdinimo / darkymo kyla dėl to, jog ties Gatvės 8 namo kelkraščio pilnai pakanka statmenam automobilių parkavimui, be to, jų aptvertas žemės sklypas yra akivaizdžiai ir žymiai mažesnis nei prieš tai minėtų trijų namų gyventojų. Esminis dalykas – ties Gatvės [...] namo, kur sklypas yra gerokai mažesnis nei [...] namų gyventojų (labai tikėtina, dėl to, kad ir neužgrobtą valstybinę žemę, be to, visų šių namų kotedžų projektai parengti vienodai, priskirti žemės sklypai kiekvienam kotedžo savininkui yra vienodi), o šalia esantis kelkraštis didesnis bei savavališkai neužželdintas – nėra įrengtų „stovėti draudžiama“ ženklų (7 nuotrauka). Dėl to didžiajai daliai Gyventojų kyla didelis įtarimas, jog Savivaldybė atstovauja privačius [...] [namų gyventojų] žemgrobių interesus – išlaikyti, o galbūt net kažkoku būdu jiems atiduoti užgrobtą valstybinę žemę bei leisti toliau daryti ar savavališkai želdinti kelkraštį, kad niekas nestatytų automobilių, ir, galbūt, su intencija, netolimoje ateityje leisti užgrobti ir kelkraščius. [...]“;

4.3.6. „Taigi, primygtinai pageidauju atsakingų asmenų rašytinai ir papunkčiui atsakyti į visus pateiktus klausimus: 1) Kodėl Namų gyventojų nelegaliai susodintos tujos valstybinėje žemėje vis dar stovi, nors turėjo būti nukirstos / iškeltos dar gegužės mėnesį NŽT nurodymu? Kada planuojama jas pašalinti? 2) Kokia yra kelkraščio viduryje, ties Namu, įrengtų betoninių bortelių paskirtis? 3) Kodėl, kaip priklauso, pašalinus tujas nuo valstybinės žemės ir atlaisvinus užgrobtą valstybinės žemės plotą (kas jau turėjo būti padaryta iki gegužės 31 d.), neleidžiamas automobilių parkavimas? 4) Kodėl vilkinamas tujų gyvatvorės nukirtimas / nukėlimas? Kodėl Savivaldybė neužtikrino, kad jos būtų pašalintos, ir toliau nieko nedaro? 5) Ar ženklų „stovėti draudžiama“ sudėjimas miegamųjų rajonų gatvelėse ir kiemuose yra dažna Kauno Savivaldybės praktika? Jei

taip, pateikite pavyzdžių. 6) Ar prieš uždėdami „stovėti draudžiama“ ženklus ties [...] namu tikrinote, ar valstybei priklausančiame kelkraštyje užsėta veja ir susodinti medžiai yra legalūs ar savavališka veikla? Taip pat ar patikrinote, ar šis namas taip pat, kaip ir Namų gyventojai, nėra užsigrobęs valstybinės žemės? 7) Ar prieš sudėdami ženklus „stovėti draudžiama“ patikrinote, ar [...] gyventojai nėra užsigrobę valstybinės žemės, ar valstybiniame kelkraštyje užsėta veja yra legaliai ir ar įvažiavimas per tą patį kelkraštį ir veją į pastogę yra leistinas? 8) Kodėl ženklai „stovėti draudžiama“ sudėti tik prie [...] namų sklypų kelkraščių, kur sklypai akivaizdžiai didesni, nei [...] namo, nors taip neturėtų būti? 9) Kodėl, esant pakankamai ploto kelkraštyje statmenam saugiam automobilių parkavimui, automobilių stovėjimas apskritai uždraustas? 10) Ar prieš uždėdami šioje atkarpoje „stovėti draudžiama“ ženklus, apsvarstėte galimybę vietoje to sudėti greičio apribojimo ar „gyvenamoji zona“ ženklus, norint pagerinti eismo saugumą? 11) Ar apskritai atlikote tyrimą prieš svarstymą Gatvėje sudėti „stovėti draudžiama“ ženklus? Jeigu taip, kur galima pamatyti jo rezultatus? 12) Ar prieš svarstymą Gatvėje sudėti „stovėti draudžiama“ ženklus, išklausėte ir atsižvelgėte į bendruomenės interesus?“

4.3.7. „Atsakymą privalote pateikti per 20 darbo dienų nuo Prašymo-2 gavimo dienos (2018-08-21), t. y. IKI RUGSĖJO 17 D.“

5. Seimo kontrolierius, 2018-04-18 gavęs kitų Gyventojų skundą (toliau citatose ir tekste vadinami – pareiškėjai) analogiškais Pareiškėjos skundo Seimo kontrolieriui klausimais (Savivaldybė „Neatsako dalykiškai ir argumentuotai nei į tris Gatvės bendruomenės žmonių skundus [...], nei į kelis e-laiškus“; „Pažeidė projektinę Gatvės kelio konstrukciją [...]“; „[...] savavališkai užveisė pušis ir ruošiasi įrengti asmeninę veją“):

5.1. konstatavo:

5.1.1. „Iš skundo turinio nustatyta, kad pareiškėjai skundžiasi dėl Savivaldybės atsakingų pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su valstybinės žemės, esančios [...] žemės sklypu, naudojimu.

Vadovaujantis [...] [Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo] nuostatomis, pažymėtina, kad Seimo kontrolierius nesprendžia valstybinės žemės naudojimo ir kontrolės klausimų; šių klausimų nesprendžia ir Savivaldybė, kurios veiksmus (neveikimą) pareiškėjai skundžia. Savivaldybė yra atsakinga už vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūrą, taisymą, tiesimą ir saugaus eismo organizavimą, Savivaldybės teritorijoje esančių želdynų, želdinių apsaugą, tvarkymą ir kūrimą [...]. Pagal Žemės įstatymo nuostatas [...] valstybinės žemės patikėtinė yra NŽT, kuri, be kita ko, organizuoja ir vykdo žemės naudojimo valstybinę kontrolę. Pažymėtina, jog prie šio skundo nėra pateikta rašytinių duomenų apie tai, kad pareiškėjai būtų kreipęsi į NŽT dėl skunde nurodytų aplinkybių, kurios susijusios su valstybinės žemės naudojimu. Atsižvelgiant į tai ir aplinkybę, kad pareiškėjų skunde nurodytų klausimų tyrimas priskirtinas NŽT kompetencijai [...], bei siekiant, kad viešojo administravimo subjektų sprendimai būtų priimami ir įgyvendinami tuo viešojo administravimo sistemos lygiu, kuriuo jie yra efektyviausi, sprendžiame, jog tikslinga tarpininkaujant kreiptis į NŽT, kuri išnagrinėtų skundą ir pateiktų paaiškinimus dėl jame aprašytų aplinkybių“;

5.1.2. „Pareiškėjai skunde rašo, jog iš Savivaldybės negauna atsakymų į jų kreipimusis. Pažymėtina, kad prie skundo nėra pateikta oficiali Savivaldybės pozicija dėl skunde nurodytų aplinkybių. Atsižvelgiant į tai, tikslinga tarpininkaujant kreiptis į Kauno miesto savivaldybės administracijos direktorių, kuris pateiktų oficialią poziciją dėl skunde nurodytų aplinkybių“;

5.2. pareiškėjams paaiškino „Dėl galimos korupcijos“ – „jeigu jie turi duomenų apie galimą korupciją Savivaldybėje, turi teisę patys kreiptis į teisės saugos institucijas (Specialiųjų tyrimų tarnybą, prokuratūrą) ir pateikti turimus duomenis apie galimus teisės aktų pažeidimus, kadangi tai susiję su baudžiamosiomis veikomis, kurias įvertinti turi teisę tik įgaliotos teisės saugos institucijos, o ne Seimo kontrolierius“;

5.3. 2018-04-26 raštu tarpininkaudamas kreipėsi į Savivaldybę ir NŽT, prašydamas:

5.3.1. Savivaldybės – „išnagrinėti skundą ir pateikti pareiškėjams motyvuotą atsakymą, detalai paaiškinant dėl skundo aplinkybių; paaiškinti, ar buvo gauti ir nagrinėti pareiškėjų kreipimaisi; jeigu buvo – pateikti tai patvirtinančius dokumentus, jeigu nebuvo – paaiškinti to

priežastis ir pateikti atsakymus; imtis priemonių pažeidimams šalinti, jeigu tokių būtų nustatyta (atsakymo kopiją prašytume pateikti Seimo kontrolieriui ne vėliau kaip per 30 dienų nuo šio rašto gavimo dienos);

5.3.2. NŽT – pagal kompetenciją įvertinti skunde aprašytas aplinkybes ir atlikti žemės sklypo, esančio [...], naudojimo valstybinę kontrolę bei patikrinti, ar yra (nėra) užimta dalis valstybinės žemės; imtis priemonių pažeidimams šalinti, jeigu tokių būtų nustatyta (atsakymą prašytume pateikti pareiškėjams, jo kopiją – Seimo kontrolieriui ne vėliau kaip per 30 dienų nuo šio rašto gavimo dienos).

6. Savivaldybė 2018-06-05 raštu Seimo kontrolierių informavo, kad pareiškėjų skundas perduotas nagrinėti Komisijai; „Gavę Komisijos siūlymus nedelsiant informuosime.“

7. NŽT (Kauno miesto skyrius) Seimo kontrolieriui 2018-05-21 pateikė NŽT atsakymą pareiškėjams (kopiją), kuriame nurodyta:

7.1. „NŽT Kauno miesto skyrius [...], vykdydamas NŽT direktoriaus 2018-04-30 pavedimą, pagal gautą iš Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriaus 2018-04-26 raštą [...], kuriuo perduodamas nagrinėti pagal kompetenciją pareiškėjų skundas, informuoja, kad 2018-01-19 buvo registruotas Savivaldybės Vilijampolės seniūnijos raštas, kuriuo prašoma, pagal gautą iš Gyventojų skundą, patikrinti žemės sklypą prie Namu [toliau citatose ir tekste vadinama – Žemės sklypas] dėl galimai užimtos valstybinės žemės“;

7.2. NŽT „Kauno miesto skyrius [...] 2018-02-08 atliko Žemės sklypo patikrinimą vietoje, kurio metu nustatyta, kad už Žemės sklypo ribos yra užimta valstybinės žemės dalis, užtvirta vielos tinklo tvora su metalinių stulpų įtvirtinimais. Šalia tvoros auga *tujų eilė per visą sklypo ilgį*. Ši valstybinės žemės dalis yra naudojama kaip žalioji veja su pasodintais dekoratyviniais augalais ir vaismedžiais. Surašytas žemės naudojimo patikrinimo aktas“;

7.3. „Nustatytos aplinkybės atitiko administracinio teisės pažeidimo, numatyto Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 110 straipsnio, kuriame numatyta, kad savavališkas žemės, miško, vandens telkinių užėmimas, naudojimas ir vengimas juos grąžinti užtraukia baudą nuo 300 Eur iki 560 Eur, požymius.

Kauno miesto skyrius, po atlikto patikrinimo kreipėsi į Žemės sklypo savininkus su prašymu geranoriškai pašalinti tvorą, esančią valstybinės žemės dalyje už Nekilnojamojo turto registre įregistruoto Žemės sklypo ribos, iki 2018-03-29.“

„Atsižvelgiant į Žemės sklypo savininkų prašymą dėl nustatyto pažeidimo pašalinimo termino atidėjimo, iki bus gautas Savivaldybės atsakymas dėl Gatvės raudonųjų linijų, numatytas pakartotinis patikrinimas buvo atidėtas“;

7.4. „Kauno miesto skyrius, 2018-05-10 gavęs iš Savivaldybės [...] raštą, adresuotą Žemės sklypo savininkams, dėl Gatvės raudonųjų linijų pakeitimo ir įvertinęs rašte pateiktą informaciją bei atsižvelgdamas į Savivaldybės Aplinkos apsaugos skyriaus raštą dėl tujų šalia Žemės sklypo, pakartotiniu raštu nurodė pašalinti vielos tinklo tvorą, esančią valstybinės žemės dalyje [...], ir perkelti ar pašalinti augančias tujas iki 2018-05-21. Nepašalinus nustatytų pažeidimų per nurodytą terminą, bus surašomas administracinio nusižengimo protokolas“;

7.5. „Kauno miesto skyrius, siekdamas nustatyti, ar pašalinti ankstesnio tyrimo metu nustatyti žemės naudojimo tvarkos pažeidimai, 2018-05-31 atliks pakartotinį patikrinimą vietoje.“

8. Tuometis Seimo kontrolierius Raimondas Šukys, atsižvelgęs į pirmiau nurodytas aplinkybes, kreipėsi į:

8.1. Savivaldybę, prašydamas informuoti, ar Atsakymas iš tiesų yra Savivaldybės atsakymas į Pareiškėjos Prašymą (Atsakymas išsiųstas Pareiškėjos elektroninio pašto adresu, tačiau adresuotas kitiems asmenims); jeigu taip – pateikti motyvuotą nuomonę dėl to, ar Pareiškėjai į Prašymą atsakyta teisės aktuose nustatytais terminais; motyvuotai paaiškinti, kaip šiuo atveju (įrengus Gatvėje kelio ženklus „Stovėti draudžiama“ nesant Gyventojų pritarimo) buvo įgyvendinti savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo, viešumo ir reagavimo į savivaldybės gyventojų nuomonę, bendruomenės ir atskirų savivaldybės gyventojų interesų derinimo (ar šiuo

atveju yra ne atvirkščiai: ar Savivaldybės sprendimai Namu savininkų interesais nepažeidžia bendruomenės interesų) principų reikalavimai; informuoti, kokių veiksmų, įrengus Gatvėje kelio ženklus „Stovėti draudžiama“, Savivaldybė ėmėsi „dėl Gatvės elementų sutvarkymo“ (Atsakymas); tuo atveju, jeigu valstybinė žemė už Žemės sklypo ribos atlaisvinta, ar Savivaldybė ketina imtis priemonių, kad kelio ženklai „Stovėti draudžiama“ būtų pašalinti, kad būtų įrengta „tinkama infrastruktūra automobilių parkavimui“ (Atsakymas); jeigu taip – kada, jeigu ne – nurodyti priežastis; paaiškinti Pareiškėjos nurodomas aplinkybes dėl Gatvės būklės; pateikti Savivaldybės atsakymo į Prašymą-2 (kartu pašalinant Atsakymo trūkumus) kopiją ir kt.;

8.2. NŽT – informuoti apie NŽT 2018-05-31 pakartotinio patikrinimo vietoje rezultatus. Tuo atveju, jeigu vielos tinklo tvora ir / arba tujų eilė per visą Žemės sklypo ilgį iki šiol nepašalintos, informuoti, kokių papildomų priemonių ėmėsi NŽT, kad pažeidimai būtų pašalinti; pagal kompetenciją patikrinti Prašyme-2 nurodomas aplinkybes (pateikti informaciją apie patikrinimo rezultatus): valstybinės žemės naudojimo prie Gatvės namo Nr. [...]; valstybinės žemės naudojimo prie Gatvės namo Nr. [...].

9. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos Seimo 2018-09-27 nutarimu Nr. XIII-1508 Milda Vainiutė paskirta Lietuvos Respublikos Seimo kontroliere savivaldybių institucijų ir įstaigų pareigūnų veiklai tirti, tuomečio Seimo kontrolieriaus R. Šukio pradėtą tyrimą dėl Pareiškėjos skunde nurodytų aplinkybių atliko ir tyrimo išvadas dėl jo teikia Seimo kontrolierė M. Vainiutė.

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

10. Savivaldybė, atsakydama į pažymos 8.1 punkte nurodytus Seimo kontrolieriaus prašymus pažymėjo:

10.1. „[...] atsakymas į Pareiškėjos Prašymą buvo pateiktas Atsakymu. Pareiškėjos Prašymas registruotas Kauno miesto savivaldybėje 2018-07-20. Atsakymas išsiųstas 2018-08-17 [per 19 darbo dienų], laikantis visų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 [...] patvirtintų Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių [toliau citatose ir tekste vadinama – Prašymų nagrinėjimo taisyklės] reikalavimų. Pažymime, kad Prašyme dėl techninės klaidos nurodytas kitas adresato pavadinimas, tačiau išsiųstas Pareiškėjos elektroninio pašto adresu“;

10.2. „[...] klausimas dėl saugaus eismo organizavimo Gatvėje buvo nagrinėtas 2018-06-26 Komisijos posėdyje. Atsakyme į Prašymą buvo nurodyta, kokie, kada ir dėl kokių priežasčių kelio ženklai įrengti, pateikta informacija apie Gatvės techninius parametrus. Papildomi Prašyme pateikti klausimai nebuvo susiję su Komisijos kompetencija.“

Komisijos 2018-06-26 protokole Nr. VI-4, be kita ko, nurodyta:

10.2.1. „5. SVARSTYTA. Dėl saugaus eismo organizavimo Gatvėje.

A. Pakalniškis informavo, kad eismas Gatvėje nėra intensyvus, bet tarp gyventojų yra kilęs konfliktas. Problema yra kilus dėl nepakankamo pločio automobilių parkavimui, susiklostė tokia situacija, kad žmonės negali padaryti saugaus išsukimo iš požeminių garažų. Gyventojams buvo pasiūlyta pasirašyti susisiekimo komunikacijų išplėtimo sutartis dėl tinkamų sąlygų dviejų krypčių eismo užtikrinimui, nustatyti tinkamas eismo sąlygas ir parkavimo vietas. Kol kas tai nėra padaryta“;

10.2.2. „Bendru sutarimu. NUTARTA: 1. Rekomenduoti administracijos direktoriui įpareigoti Transporto ir eismo organizavimo skyrių įrengti kelio ženklus Nr. 333 „Stovėti draudžiama“, draudžiantį stovėjimą vienoje Gatvės pusėje, kol nebus įrengta tinkama infrastruktūra automobilių parkavimui. 2. Rekomenduoti administracijos direktoriui nepritarti Gatvės ribų keitimui, kol nėra parengtas Gatvės rekonstravimo techninis projektas. 3. Rekomenduoti administracijos direktoriui įpareigoti seniūniją kreiptis į pastatų savininkus, kad būtų pašalinti vartai, atsidarantys į važiuojamąją dalį“;

10.3. Savivaldybės pareigūnų teigimu, „[...] **Komisija** susipažino su esama situacija Gatvėje [„dėl nepakankamo Gatvės pločio automobilių parkavimui“] ir **priėmė sprendimą pagal**

kompetenciją. Eismo saugumo auditai dėl stovėjimą ribojančių ženklų neatliekami. Įrengiant minėtus kelio ženklus, pirmiausia, buvo atsižvelgiama į Gatvės techninius parametrus. Esant Gatvės pločiui nuo 4,65 m iki 8,35 m parkavimas abiejose pusėse apsunkina transporto priemonių prasilenkimą, specialaus transporto pravažiavimą, įvažiavimą ir išvažiavimą iš gyventojų garažų“;

10.4. „Gyventojams buvo pasiūlyta pasirašyti susisiekimo komunikacijų išplėtimo sutartis dėl tinkamų sąlygų dviejų krypčių eismo užtikrinimui, nustatyti tinkamas eismo sąlygas ir parkavimo vietas, bet tai nebuvo padaryta. Maksimalaus leistino greičio apribojimai ar gyvenamosios zonos ženklų įrengimas parkavimo ir išvažiavimų užstatymo problemų neišspręstų“;

10.5. „Lietuvos Respublikos kelių įstatymo 4 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad vietinės reikšmės viešieji keliai ir gatvės nuosavybės teise priklauso savivaldybėms, o 15 straipsnyje numatyta, kad kelių priežiūros tvarką nustato Vyriausybė. Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2004-02-11 nutarimu Nr. 155 „Dėl kelių priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtino Kelių priežiūros tvarkos aprašą, kuriame numatyta, kad Kaune visų gatvių taisymo ir priežiūros darbų ir saugaus eismo sąlygų užtikrinimo užsakovo funkcijas atlieka ir kelių (gatvių) vertę apskaito savivaldybė. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 32 punkte nustatyta, kad savivaldybių funkcijoms priskiriama savivaldybių vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, taisymas, tiesimas ir saugaus eismo organizavimas. Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 10 straipsnio 8 dalies 3 punkte numatyta, kad savivaldybės administracijos direktorius užtikrindamas eismo saugumą sprendžia eismo organizavimo klausimus miestų ir kaimų gyvenamosiose vietovėse, vietinės reikšmės keliuose. Paaiškiname tai, kad Komisijos sprendimas nebuvo derintas su kitomis institucijomis ar bendruomenėmis, kadangi Lietuvos Respublikos teisės aktai nenumato Komisijai tokios pareigos“;

10.6. „Savivaldybė informavo asmenį, atsakingą už vejos bortų įrengimą Gatvės ribose, kad darbai atlikti neturint leidimo vykdyti kasinėjimo (žemės) darbus. Tokie leidimai išduodami Kasinėjimo (žemės) darbų Kauno miesto savivaldybės viešojo naudojimo teritorijoje (vietinės reikšmės keliuose, gatvėse, pėsčiųjų ir dviračių takuose, aikštėse, skveruose, kiemuose ir žaliuosiuose plotuose), jos ar jos dalies atitvėrimo arba eismo joje apribojimo taisyklių (patvirtintų Kauno miesto savivaldybės tarybos 2010-07-23 sprendimu Nr. T-471) nustatyta tvarka, pateikus privalomus dokumentus“;

10.7. „NŽT organizuoja ir vykdo valstybinės žemės naudojimo valstybinę kontrolę, kurios metu sistemingai tikrinama, ar žemę naudojančias asmenys savo veikla nepažeidė žemės naudojimo tvarkos, kurią nustato Lietuvos Respublikos įstatymai ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai, 2018-08-23 raštu Nr. 22-2-471 Savivaldybė kreipėsi į NŽT Kauno miesto skyrių (toliau – NŽT) dėl žemės naudojimo klausimų“ (šis Savivaldybės raštas Seimo kontrolieriui nepateiktas). „NŽT 2018-09-28 informavo, kad atliko žemės sklypų, [...], patikrinimą vietoje, surašė Žemės naudojimo patikrinimo aktus ir įvertinę esamą faktinę situaciją, skyriaus kompetencijos ribose, teisės aktų nustatyta tvarka vykdys administracines procedūras dėl žemės naudojimo tvarkos teisėtumo“;

10.8. „***Jeigu valstybinė žemė už Žemės sklypo ribos bus atlaisvinta, Savivaldybė, rengdama Gatvės rekonstrukcijos projektą, svarstys kelio ženklų, draudžiančių automobilių stovėjimą, pašalinimo klausimą ir siūlys įrengti tinkamą infrastruktūrą automobilių statymui išlaikant visus reikalaujamus gatvės pravažumo reikalavimus***“;

10.9. „Gatvė Kauno miesto savivaldybei perduota 1997-07-25 priėmimo–perdavimo aktu. Ši Gatvė neišsiskiria iš daugumos Kauno miesto gatvių. ***Savivaldybė Gatvę eksploatuoja ir prižiūri pagal esamą finansavimą ir galimybes***“;

10.10. „Pažymime, kad sprendimą dėl kelio ženklų įrengimo Gatvėje priėmė Komisija, vadovaudamasi Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2015-04-24 įsakymu Nr. A-1354 patvirtintais Komisijos nuostatais. Komisija savo sprendimus priima laikydamasi nešališkumo, objektyvumo, lygiateisiškumo ir nediskriminavimo principų. Priimdama sprendimus Komisija yra savarankiška. Pažymime, kad, esant interesų konfliktui, asmenys, dirbantys valstybinėje tarnyboje, turi pareigą pareikšti apie nusišalinimą priimant sprendimus (Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo 11 str. 2 d.). Tokių nusišalinimų nagrinėjant klausimus, susijusius su Gatve, Komisijoje pareikšta nebuvo. Komisijos narių, kuriais

gali būti savivaldybės administravimo subjektai, valstybinio administravimo subjektai savivaldybėje ir nevyriausybinių organizacijų atstovai, privačių interesų deklaracijos kiekvienu darbotvarkės klausimu nėra tikrinamos“;

10.11. Savivaldybės filialo Vilijampolės seniūnijos 2018-09-19 rašte Nr. 22-2-538, atsakant į Prašymą-2 (toliau vadinama – Atsakymas-2), pateikta informacija apie tai, kad Savivaldybė 2018-08-23 raštu Nr. 22-2-471 kreipėsi į NŽT dėl žemės naudojimo klausimų, „NŽT 2018-09-12 raštu informavo apie 2018-09-27 planuojamus patikrinimus „Dėl žemės naudojimo valstybinės kontrolės“ galimai savavališkai užimtos ir naudojamos valstybinės žemės dalies [...]“, kad „Atlikus situacijos vertinimą po draudžiamųjų ženklų įrengimo ir esant poreikiui būtų sprendžiamos papildomos priemonės“, informacija, pacituota pažymos 10.2 ir 10.3 punktuose (Pareiškėja Atsakymo-2 Seimo kontrolieriui neapskundė).

11. Iš NŽT Seimo kontrolieriui šio tyrimo metu pateiktos papildomos informacijos, paaiškinimų nustatyta:

11.1. „Informuojame, kad NŽT Kauno miesto skyrius (toliau – Kauno miesto skyrius), siekdamas patikrinti, ar yra pašalinti 2018-02-08 atlikto patikrinimo metu nustatyti žemės naudojimo tvarkos pažeidimai dėl tvoros ir tujų eilės (gyvatvorės), esančios valstybinėje žemėje ties Namu, 2018-05-31 pakartotinai, vykdant žemės naudojimo valstybinę kontrolę, atliko patikrinimą vietoje ir nustatė, kad ankstesnio patikrinimo metu nustatyti pažeidimai pašalinti iš dalies, t. y. **tvora yra pašalinta, o tujų eilė (gyvatvorė) – ne**“.

Kauno miesto skyrius, atlikęs administracinio nusižengimo tyrimą dėl nepašalintos tujų eilės (gyvatvorės) ir išsiaiškinęs visas turimas tyrimui reikšmingas aplinkybes, ėmėsi priemonių dėl administracinės atsakomybės pažeidėjui taikymo ir Kauno miesto skyriaus 2018-06-27 raštu Nr. 8SD-3379-(14.8.94.) „Dėl nustatyto žemės naudojimo tvarkos pažeidimo“ administracinį nusižengimą padariusius asmenis pakvietė atvykti į Kauno miesto skyrių dėl administracinio nusižengimo protokolo už padarytą administracinį nusižengimą, numatytą Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 110 straipsnyje, surašymo. Minėtu Kauno miesto skyriaus **raštu taip pat pakartotinai buvo paprašyta iki 2018-07-31 pašalinti pirmiau minėtą žemės naudojimo tvarkos pažeidimą**“;

11.2. „Administracinį nusižengimą padariusiam asmeniui 2018-07-17 buvo surašytas administracinio nusižengimo protokolas Nr. NZT-ANR_P-299-2018, siūlant iki administraciniame nurodyme nustatytos datos (iki 2018-08-17) sumokėti baudą. Iki 2018-08-17 **neįvykdžius administracinio nurodymo sumokėti baudą, Kauno miesto skyriuje 2018-08-20 buvo išnagrinėta administracinio nusižengimo byla ir priimtas nutarimas Nr. NZT-ANR_N-358-2018, pagal kurį administracinį nusižengimą padariusiam asmeniui buvo skirta bauda**“;

11.3. „Kauno miesto skyrius, siekdamas patikrinti, ar iki 2018-07-31 buvo pašalintas žemės naudojimo tvarkos pažeidimas dėl tujų eilės (gyvatvorės), 2018-08-01 dar kartą, vykdant žemės naudojimo valstybinę kontrolę, **atliko nagrinėjamos teritorijos patikrinimą vietoje ir nustatė, kad ankstesnių patikrinimų, vykusių 2018-02-08 ir 2018-05-31, metu nustatytas žemės naudojimo tvarkos pažeidimas dėl tujų eilės (gyvatvorės) nepašalintas**. Todėl Kauno miesto skyrius, siekdamas, kad būtų pašalintas pirmiau minėtas žemės naudojimo tvarkos pažeidimas, **kreipėsi į teismą dėl įpareigojimo pašalinti šį pažeidimą**“;

11.4. „**Kauno miesto skyrius, vykdydamas žemės naudojimo valstybinę kontrolę, 2018-09-27 atliko teritorijos, esančios prie Namu ir prie [...], patikrinimą vietoje**. Patikrinimo vietoje metu nustatyta, kad teritorijoje, esančioje prie Namu, „[...] valstybinės žemės (gatvės) dalyje stovi medinių konstrukcijų tvora su metalinių stulpų įtvirtinimais bei išbetonuota pamatine dalimi. **Taip yra užimta valstybinės žemės (gatvės) dalis – 110 kv. m plotu**. Ši žemės dalis yra naudojama kaip kiemas-daržas, kur auga dekoratyviniai augalai, vaismedžiai, vaiskrūmiai“, o teritorijoje, esančioje prie [...], „[...] auganti tujų eilė yra valstybinės žemės dalyje (gatvės dalyje). Sklypo riba sutampa su vietoje stovinčia vielos tinklo tvora. Medinė stoginė taip pat yra sklypo ribose. Metalų skardos vartai yra sklypo riboje. Tujų gyvatvorė sodinta prieš savininkams įsigyjant šį žemės sklypą [...]“.

Tyrimui reikšmingi Lietuvos Respublikos teisės aktai

12. Įstatymai

12.1. Vietos savivaldos įstatymo:

12.1.1. *4 straipsnis* – „Pagrindiniai principai, kuriais grindžiama vietos savivalda, yra: [...] 6) savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo. Savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus; [...] 8) bendruomenės ir atskirų savivaldybės gyventojų interesų derinimo. Savivaldybės institucijų priimti sprendimai bendruomenės interesais neturi pažeisti įstatymų garantuotų atskirų gyventojų teisių; [...] 10) veiklos skaidrumo. Savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla turi būti aiški ir suprantama savivaldybės gyventojams, kurie tuo domisi, jiems sudaromos sąlygos gauti paaiškinimus, kas ir kodėl daroma; 11) viešumo ir reagavimo į savivaldybės gyventojų nuomonę. Savivaldybės gyventojai ar jų atstovai turi teisę susipažinti su savivaldybės institucijų sprendimų projektais ir priimtais sprendimais, gauti viešus ir motyvuotus atsakymus į pareikštą nuomonę apie savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų ar atskirų valstybės tarnautojų darbą; [...]“;

12.1.2. *6 straipsnis* – „1. Savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos) savivaldybių funkcijos: [...] 32) savivaldybių vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, taisymas, tiesimas ir saugaus eismo organizavimas; [...]“;

12.1.3. *16 straipsnis* – „2. Išimtinė savivaldybės tarybos kompetencija: [...] 15) savivaldybės biudžeto ir savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio tvirtinimas Biudžeto sandaros įstatymo ir Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo nustatyta tvarka, prireikus savivaldybės biudžeto tikslinimas [...]“.

12.2. *Žemės įstatymo 7 straipsnis* – „Valstybinės žemės patikėjimo teisės subjektai (patikėtiniai) yra: 1) Nacionalinė žemės tarnyba – visos Lietuvos Respublikos valstybinės žemės, išskyrus žemę, kuri šio ir kitų įstatymų nustatyta tvarka patikėjimo teise perduota kitiems subjektams; [...]“.

12.3. Kelių įstatymo:

12.3.1. *4 straipsnis* – „3. Vietinės reikšmės viešieji keliai ir gatvės nuosavybės teise priklauso savivaldybėms, [...]“;

12.3.2. *5 straipsnis* – „7. Gatvių, kurios nėra valstybinės reikšmės kelių tąsa, projektavimo, tiesimo, rekonstravimo, taisymo (remonto) ir priežiūros darbus organizuoja ir užsakovo funkcijas atlieka savivaldybės. [...]“.

12.4. Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo (toliau vadinama – Įstatymas):

12.4.1. *10 straipsnis* – „8. Užtikrindamas eismo saugumą, savivaldybės administracijos direktorius: [...] 2) iš savivaldybės administravimo subjektų ir valstybinio administravimo subjektų savivaldybėje, nevyriausybinių organizacijų atstovų sudaro savivaldybės eismo saugumo komisiją, tvirtina jos nuostatus. Savivaldybės pagrįstu prašymu valstybinio administravimo subjektai turi deleguoti atstovus į savivaldybės saugaus eismo komisiją; 3) sprendžia eismo organizavimo klausimus miestų [...] gyvenamosiose vietovėse, vietinės reikšmės keliuose; 4) rūpinasi vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, [...] gatvių tiesimu, taisymu ir rekonstravimu [...], organizuoja kelių saugumo audito, poveikio kelio saugumui vertinimo, kelių saugumo patikrinimo, didelio avaringumo ruožų ir saugumo lygio nustatymo kelių tinkle atlikimą vietinės reikšmės keliuose ir gatvėse [...]“;

12.4.2. *11 straipsnis* – „1. [...] Savivaldybės ar kiti juridiniai ir (ar) fiziniai asmenys – kelių savininkai ar valdytojai, atlikdami priskirtąsias funkcijas, užtikrina vietinės reikšmės keliuose ir gatvėse saugias eismo sąlygas, įgyvendindami juose eismo saugumo priemones.“

12.5. Viešojo administravimo įstatymo (toliau vadinama – VAĮ):

12.5.1. *3 straipsnis* – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujami šiais principais: 1) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų

įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; [...]; 13) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį“;

12.5.2. *14 straipsnis* – „1. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės tvirtina Vyriausybė. [...]. 8. Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui. [...].“

12.6. *Seimo kontrolierių įstatyme* nustatyta:

12.6.1. *17 straipsnis* – „1. Seimo kontrolierius [...] priima sprendimą atsisakyti nagrinėti skundą, apie tai informuodamas pareiškėją, jeigu: [...]; 6) padaro išvadą, kad skundą nagrinėti tikslinga kitoje institucijoje ar įstaigoje. [...]. 4. Jeigu skundo tyrimo metu paaiškėja šio straipsnio 1 dalyje nurodytos aplinkybės, skundo tyrimas nutraukiamas. [...].“

12.6.2. *22 straipsnis* – „3. Skundo tyrimas nutraukiamas, jei tyrimo metu išnyksta skundžiamos aplinkybės arba, tarpininkaujant Seimo kontrolieriui, skunde keliamos problemos išsprendžiamos gera valia, taip pat kitais šio įstatymo nustatytais atvejais.“

13. Kiti teisės aktai

13.1. *Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015-08-26 nutarimu Nr. 93 patvirtintose Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse* (Prašymų nagrinėjimo taisyklės) nustatyta:

13.1.1. „25. Prašymai, išskyrus prašymus, į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tą pačią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos. Administracinės procedūros atliekamos laikantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 31 straipsnyje nustatytų terminų“;

13.1.2. „26. Jeigu prašymo nagrinėjimas susijęs su komisijos sudarymu, posėdžio sušaukimu ar kitais atvejais, dėl kurių atsakymo pateikimas asmeniui gali užtrukti ilgiau kaip 20 darbo dienų nuo prašymo ir visų reikiamų dokumentų gavimo institucijoje dienos, institucijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo turi teisę pratęsti šį terminą dar iki 20 darbo dienų“;

13.1.3. „35. Atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jo turinį: [...] 35.2. į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 35.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą – atsakoma pateikiant atitinkamo priimto dokumento kopiją, išrašą ar nuorašą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 35.4. į kitus prašymus – atsakoma laisva forma arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys“;

13.1.4. „36. Prašymą nagrinėjusi institucija, pati pastebėjusi ar gavusi pagrįstą asmens kreipimąsi dėl atsakyme esančių spausdinimo, skaičiavimo ar faktinių duomenų klaidų, ne vėliau kaip per 2 darbo dienas nuo klaidos paaiškėjimo arba asmens kreipimosi dienos jas ištaiso ir pateikia asmeniui ištaisytą atsakymą arba praneša jam, kodėl klaidos nebuvo taisomos“.

13.1.5. „37. Į skundus atsakoma laikantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme nustatytos tvarkos“;

13.1.6. „43. Vieno langelio asmenų aptarnavimo padalinys atlieka šias funkcijas: [...] 43.3. [...] jeigu prašymo ar skundo nagrinėjimas nepriskirtinas institucijos kompetencijai, persiunčia jį kitai institucijai ir pasilieka prašymo ar skundo kopiją.“

13.2. *Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2001-06-14 įsakymu Nr. 194, 6 punktas* – „Svarbiausieji Nacionalinės žemės tarnybos uždaviniai yra: 6.1. dalyvauti formuojant ir įgyvendinti valstybės politiką žemės tvarkymo ir administravimo, [...] valstybinės žemės perleidimo, perdavimo naudotis ir kitose žemės reformos, žemėtvarkos planavimo, nekilnojamojo turto kadastro, apskaitos, [...] srityse; [...] 6.4. organizuoti ir vykdyti žemės naudojimo valstybinę kontrolę; [...].“

13.3. *Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2015-04-24 įsakymu Nr. A-1354 patvirtintų Eismo saugumo komisijos nuostatų* (toliau vadinama – Nuostatai) 16 punkte reglamentuota: „16. Komisija vykdo šias funkcijas: 16.3. priima sprendimus dėl eismo organizavimo mieste; 16.4. derina eismo organizavimo ir kelio ženklų statymo schemas ir jų pakeitimus; 16.5. svarsto pateiktus miesto gyventojų, organizacijų, įmonių skundus, susijusius su saugaus eismo organizavimu mieste, ir priimtus sprendimus pateikia Savivaldybės administracijos direktoriui; 16.6. teikia Savivaldybės administracijos direktoriui siūlymus dėl komisijos priimtų sprendimų įgyvendinimo.“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

14. Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 15 straipsnyje nustatyta: „1. Vienodą administracinių teismų praktiką aiškinant ir taikant įstatymus bei kitus teisės aktus formuoja Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas. [...]. 3. Į Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo sprendimuose ir nutartyse pateikiamus įstatymų ir kitų teisės aktų taikymo išaiškinimus atsižvelgia valstybės ir kitos institucijos, kiti asmenys, taikydami tuos pačius įstatymus ir kitus teisės aktus. [...].“

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau vadinama – LVAT) formuojama praktika:

14.1. *2012-03-01 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-1605/2012*) – „Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999-05-11, 2004-12-13 nutarimai, 2004-11-05 išvada). Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005-05-31 nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁰-655/2005). Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo [...] 1 straipsnyje, apibrėžiančiame aptariamo įstatymo paskirtį, nustatyta, jog šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; garantuoja asmenų teisę apskųsti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje. Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidiarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.)“;

14.2. *2008-07-25 sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-1395/2008* – „Viešojo administravimo sistemai priklausančių kompetentingų institucijų sprendimai turi būti aiškūs, tikslūs, nedviprasmiški, leidžiantys suinteresuotam subjektui suvokti, kokios priežastys lėmė vienokį ar kitokį valdžios institucijos sprendimą“;

14.3. *2008-01-24 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-128/2008* – „Plungės rajono savivaldybės administracijos direktorius 2006-12-22 priėmė įsakymą Nr. D-909 [...], kuriuo patvirtino pareiškėjui nuomos teise priklausančio žemės sklypo detalų planą [...]. Pagal formuojamą teismų praktiką detalusis planas – individualus teisės aktas (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2003-03-24 nutartis; Administracinių teismų praktika 2003 m. Nr. 4). Tai reiškia, kad jis negali būti panaikintas administracine tvarka, ką patvirtina ir Vietos savivaldos įstatymo 11 straipsnio 4 dalies interpretavimas. Pastaroji taisyklė suponuoja išvadą, kad savivaldybių institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų priimti individualūs administraciniai teisės aktai gali būti skundžiami tik teismui. Taigi siekiant panaikinti savivaldybės

vykdomosios institucijos – savivaldybės administracijos direktoriaus priimtą individualų teisės aktą, būtina kreiptis į teismą. Tuo tarpu Plungės rajono savivaldybės administracijos direktorius, priimdamas 2007-01-08 įsakymą Nr. D-14 „Dėl Plungės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2006-12-22 įsakymo Nr. D-909 „Dėl detaliojo plano tvirtinimo“ pripažinimo negaliojančiu“, minėtos nuostatos nesilaikė ir pats panaikino individualų teisės aktą.“

Tyrimo išvados

15. Pareiškėja skundžiasi Seimo kontrolieriui tuo, kad Savivaldybė negina bendruomenės interesų, „jog Namų gyventojai pagaliau nusikeltų / nukirstų nelegaliai susodintas tujas, atlaisvintų valstybei priklausantį sklypą ir to pasėkoje būtų galima saugiai parkuoti automobilius“ (pažymos 3 paragrafas), kad Atsakymą gavo pavėluotai, be to, nebuvo atsakyta į Prašyme pateiktus klausimus (pažymos 2 paragrafas).

16. Atsižvelgus į šio tyrimo metu nustatytas aplinkybes (pažymos 1–11 paragrafai) bei į teisinį reglamentavimą ir teismų praktiką, pacituotus pažymos 12–14 paragrafuose, konstatuotina:

16.1. vadovaujantis skundo tyrimui reikšmingu teisiniu reglamentavimu ir teismų praktika:

16.1.1. Vietos savivaldos įstatymu (pažymos 12.1 punktas) ir teismų praktika (pažymos 14 paragrafas) – savivaldybių vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, taisymas, tiesimas ir saugaus eismo organizavimas yra viena iš savarankiškųjų savivaldybės funkcijų, kurią ji, be kita ko, turi vykdyti vadovaudamasi vietos savivaldos veiklos skaidrumo, reagavimo į Savivaldybės gyventojų nuomonę, bendruomenės ir atskirų savivaldybės gyventojų interesų derinimo ir kitais principais (Savivaldybės veikla turi būti aiški ir suprantama savivaldybės gyventojams, Savivaldybės gyventojai ar jų atstovai turi teisę susipažinti su savivaldybės institucijų sprendimų projektais, Savivaldybės sprendimai turi būti leidžiantys suinteresuotam subjektui suvokti, kokios priežastys lėmė vienokią ar kitokią valdžios institucijos sprendimą ir kt.), Savivaldybės biudžeto tvirtinimas yra išimtinė Savivaldybės tarybos kompetencija, Savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimai dėl Komisijos rekomendacijų įgyvendinimo (individualūs teisės aktai, pvz., dėl draudžiamųjų kelio ženklų Gatvėje įrengimo) skundžiami tik teismui;

16.1.2. Kelių įstatymu (pažymos 12.3 punktas) – Gatvės nuosavybės teise priklauso Savivaldybei, kuri privalo organizuoti jos rekonstravimą, taisymą ir priežiūrą;

16.1.3. Įstatymu (pažymos 12.4 punktas) ir Nuostatais (pažymos 13.3 punktas) – Savivaldybės administracijos direktorius, užtikrindamas eismo saugumą, sudaro Komisiją, sprendžia eismo organizavimo klausimus (taip pat ir Gatvėje), rūpinasi Gatvės priežiūra, taisymu ir rekonstravimu ir pan., Komisija svarsto miesto gyventojų skundus, susijusius su saugaus eismo organizavimu mieste, ir priima sprendimus dėl eismo organizavimo mieste;

16.1.4. Žemės įstatymu (pažymos 12.2 punktas) – valstybinės žemės patikėjimo teisės subjektas yra NŽT;

16.1.5. vadovaujantis VAĮ (pažymos 12.5 punktas), teismų praktika (pažymos 14 paragrafas) ir Prašymų nagrinėjimo taisyklėmis (pažymos 13.1 punktas) – viešojo administravimo subjektai (Savivaldybė) savo veikloje turi vadovautis išsamumo ir kitais principais, Savivaldybė yra saistoma bendrųjų, konstitucinių teisės principų (valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, skaidrumo ir kt.), Savivaldybė į Prašymą turėjo atsakyti per 20 darbo dienų nuo Prašymo užregistravimo Savivaldybėje, aiškiai ir argumentuotai, pagal jo turinį, nurodydama visas Prašymo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindama Prašymo turinį; jeigu Savivaldybė pagal kompetenciją negali spręsti prašyme išdėstytų klausimų, Prašymo (jo dalies) nenagrinėja, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo Prašymo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui ir apie tai praneša asmeniui;

16.1.6. Seimo kontrolierių įstatymu (pažymos 12.6 punktas) – jeigu tyrimo metu išnyksta skundžiamos aplinkybės arba, tarpininkaujant Seimo kontrolieriui, skunde keliamos problemos išsprendžiamos gera valia, jeigu padaroma išvada, kad skundą nagrinėti tikslinga kitoje institucijoje, skundo tyrimas nutraukiamas;

16.2. *nagrinėjamu atveju:*

16.2.1. ne Savivaldybės pareigūnai, o NŽT pagal kompetenciją sprendžia klausimus, susijusius su valstybinės žemės naudojimu. Seimo kontrolierius šio tyrimo metu kreipėsi į NŽT, prašydamas kartotinai patikrinti Žemės sklypo bei žemės prie Gatvės namų Nr. [...] naudojimą (pažymos 8.2 punktas). Be to, į NŽT šio tyrimo metu kreipėsi ir Savivaldybė (pažymos 10.7 punktas).

NŽT, kartotinai atlikusi valstybinės žemės naudojimo priežiūrą ir nustąčiusi, kad iš tiesų neįvykdytas NŽT nurodymas ir nepašalintos tujos, ėmėsi priemonių spręsti šį klausimą teisės aktuose nustatyta tvarka (pažeidėjui taikė administracinę atsakomybę, kreipėsi į teismą; pažymos 11.1–11.3 punktai), taip pat patikrino žemės prie kitų Gatvės namų naudojimą ir nustatė, kad valstybinės žemės dalis yra užimta (naudojama neteisėtai; pažymos 11.4 punktas).

Pažymėtina, kad šio skundo tyrimo objektas yra ne NŽT o Savivaldybės pareigūnų veiksmai (neveikimas), taigi, vertintina tai, ar Savivaldybė nustatyta tvarka išnaginėjo Pareiškėjos skunde keliamus klausimus;

16.2.2. Komisija pagal kompetenciją ir Nuostatus nagrinėjo klausimus, susijusius su eismo organizavimu Gatvėje, ir priėmė sprendimą rekomenduoti Savivaldybės administracijos direktoriui įpareigoti Savivaldybės darbuotojus įrengti Gatvėje kelio ženklus „Stovėti draudžiama“ (pažymos 10.2 ir 10.3 punktai);

16.2.3. be to, Savivaldybės pareigūnai šio tyrimo metu įsipareigojo:

16.2.3.1. Seimo kontrolieriui – rengiant Gatvės rekonstrukcijos projektą, svarstyti kelio ženklų, draudžiančių automobilių stovėjimą, pašalinimo klausimą, siūlyti įrengti tinkamą infrastruktūrą automobilių statymui išlaikant visus teisės aktuose nustatytus Gatvės pravažumo reikalavimus, „Jeigu valstybinė žemė už Žemės sklypo ribos bus atlaisvinta“ (pažymos 10.8 punktas);

16.2.3.2. Pareiškėjai Atsakyme-2 – atlikus „situacijos vertinimą po draudžiamųjų ženklų įrengimo ir esant poreikiui“, spręsti dėl papildomų saugaus eismo organizavimo priemonių taikymo (pažymos 10.11 punktas).

16.2.4. Savivaldybė Atsakymą į Prašymą pateikė per Prašymų nagrinėjimo taisyklėse nustatytą terminą (per 19 darbo dienų; pažymos 10.1 punktas). Be to, Savivaldybės pareigūnai šio tyrimo metu atsižvelgė į Seimo kontrolieriaus prašymą pateikti Pareiškėjai papildomą atsakymą, ištaisant Atsakymo trūkumus (pažymos 8.1 punktas), ir pateikė Pareiškėjai Atsakymą-2 (adresatas nurodytas tinkamai, šio tyrimo metu pateikti paaiškinimai dėl adresato klaidos Atsakyme; pažymos 10.1 punktas).

17. Apibendrinant pirmiau pateiktas išvadas, konstatuotina, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 6 punktu bei 4 dalimi (skundo dalį dėl netinkamo valstybinės žemės naudojimo tikslinga nagrinėti NŽT) bei 22 straipsnio 3 dalimi (tarpininkaujant Seimo kontrolieriui skunde keliamos problemos sprendžiamos gera valia), **skundo tyrimas nutrauktinas**.

18. Kartu Seimo kontrolierė atkreipia:

18.1. Savivaldybės pareigūnų dėmesį į tai, jog:

18.1.1. nepriklausomai nuo to, kad įstatymų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose Komisija nėra įpareigojama svarstomus klausimus derinti su gyventojais (kaip tai pažymi Savivaldybė; pažymos 10.5 punktas), tačiau visa Savivaldybės veikla turi būti grindžiama Vietos savivaldos įstatyme nustatytais veiklos principais, pvz., veiklos skaidrumo, reagavimo į Savivaldybės gyventojų nuomonę, bendruomenės ir atskirų savivaldybės gyventojų interesų derinimo.

Seimo kontrolierės nuomone, tais atvejais, kai Komisija pagal kompetenciją nagrinėja asmenų skundus ir / arba svarsto klausimus, susijusius su tam tikros teritorijos gyventojų teisėmis ir pareigomis, įgyvendinant vietos savivaldos principų reikalavimus, būtų tikslinga į Komisijos posėdžius kviešti tos teritorijos gyventojų atstovus ir išklausti jų nuomonę svarstomais klausimais, įvertinti gautuose skunduose nurodytas aplinkybes, argumentus;

18.1.2. Savivaldybė, šio tyrimo metu pranešusi Seimo kontrolieriams apie tai, kad „Savivaldybė informavo asmenį, atsakingą už vejos bortų įrengimą Gatvės ribose, kad darbai atlikti neturint leidimo vykdyti kasinėjimo (žemės) darbus“, nepateikė informacijos, kokių veiksmų ketina imtis, kad nustatyti pažeidimai būtų pašalinti (pažymos 10.6 punktas). Be to, Savivaldybė šio tyrimo metu taip pat neinformavo Seimo kontrolierių, kada ketina atlikti „situacijos vertinimą po draudžiamųjų ženklų įrengimo“ (pažymos 10.11 punktas);

18.2. Pareiškėjos dėmesį į tai, jog tuometis Seimo kontrolierius anksčiau jau yra pateikęs paaiškinimus dėl to, kad, tuo atveju, jeigu turima duomenų „apie galimą korupciją Savivaldybėje“, suinteresuotieji asmenys „turi teisę patys kreiptis į teisėsaugos institucijas (Specialiųjų tyrimų tarnybą, prokuratūrą) ir pateikti turimus duomenis apie galimus teisės aktų pažeidimus, kadangi tai susiję su baudžiamosiomis veikomis, kurias įvertinti turi teisę tik įgaliotos teisėsaugos institucijos, o ne Seimo kontrolierius“ (pažymos 5.2 punktas).

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

19. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, nusprendžia Pareiškėjos skundo dėl Savivaldybės pareigūnų veiksmų (neveikimo) tyrimą nutraukti.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

20. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 ir 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė ***Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriui*** rekomenduoja:

20.1. tais atvejais, kai Eismo saugumo komisija pagal kompetenciją nagrinėja asmenų skundus ir / arba svarsto klausimus, susijusius su tam tikros teritorijos gyventojų teisėmis ir pareigomis, įgyvendinant vietos savivaldos principų reikalavimus, į šios komisijos posėdžius kviešti tos teritorijos gyventojų atstovus ir išklausti jų nuomonę svarstomais klausimais, įvertinti gautuose skunduose nurodytas aplinkybes, argumentus;

20.2. informuoti:

20.2.1. apie įsipareigojimų (rengiant Gatvės rekonstrukcijos projektą, svarstyti kelio ženklų, draudžiančių automobilių stovėjimą, pašalinimo klausimą, siūlyti įrengti tinkamą infrastruktūrą automobilių statymui išlaikant visus teisės aktuose nustatytus Gatvės pravažumo reikalavimus, „Jeigu valstybinė žemė už Žemės sklypo ribos bus atlaisvinta“, atlikus „situacijos vertinimą po draudžiamųjų ženklų įrengimo ir esant poreikiui“, spręsti dėl papildomų saugaus eismo organizavimo priemonių taikymo) įgyvendinimo rezultatus, nurodant, kokių priemonių buvo imtasi (numatoma imtis ir kada);

20.2.2. kokių priemonių Savivaldybė ėmėsi dėl jos nustatytų padarytų Kauno miesto savivaldybės viešojo naudojimo teritorijoje (vietinės reikšmės keliuose, gatvėse, pėsčiųjų ir dviračių takuose, aikštėse, skveruose, kiemuose ir žaliuosiuose plotuose), jos ar jos dalies atitvėrimo arba eismo joje apribojimo taisyklių reikalavimų pažeidimų („už vejos bortų įrengimą Gatvės ribose“).

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašytume pranešti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, t. y., ne vėliau kaip per 30 dienų nuo rekomendacijos gavimo dienos.

Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė